

Prenumerata.

W Lwowie:
 roczna 14 zł. 40 ct.
 kwartalnie 3 zł. 60 ct.
 miesięcznie 1 zł. 20 ct.
 półmiesięcznie 80 ct.
 Za adnoszenie do domu
 miesięcznie 20 ct.
NA PROWINCJI:
 roczna 18 zł. 20 ct. pół-
 rocznie 9 zł. 60 ct. kwar-
 talnie 4 zł. 80 ct. mie-
 sięcznie 1 zł. 60 ct. za
 pół miesiąca 80 ct.
ZA GRANICĄ:
 Dopłaca się miesięcznie
 1 zł. do cen miejsco-
 wych.
 Prenumeratę przy-
 muję się tylko od 1.
 i 15. każdego miesiąca.
 Numer kosztuje 6 ct.

KURJER LWOWSKI

wychodzi codziennie także w Niedzielę i Święta o godzinie 8. rano.

Biuro Redakcji przy ulicy Kopernika 1. 9. (urząd telegraficzny)

Administracja i Ekspedycja przy ulicy Akademickiej 1. 3.

Dzisiaj: Wniebowstąpienie N. P. M.

Poniedziałek: Heleny.

Kalendarz myśliwski: Wolno polować na kozły,
i jelenie przepiórki i dzikie gołębie na ptactwo bło-
tne i wodne.

Wschód słońca o 5 g 01 min
Zachód słońca o 7 g. 4 min.
Barometr: 772 — Pogoda ale chwi-
lowy deszcz możebny.

Sobota: Rocha.
Niedziela: Liberata.

Wtorek: Ludwika.
Środa: Stefana króla.
Czwartek: Joanny.

Ogłoszenia.

Od objętości wiersza
petytowego pięciokro-
wego 6 ct.

Reklamy w rubryce
„Nadesłane“ 20 ct. od
wiersza.
Jedno ogłoszenie
drobne do 6 wierszy
20 ct.

Dodanie do Kur-
jera (Prospekt, cyku-
larze etc.) przyjmuje się
za cenę 1 zł. od 100 egz.
dla zamiejscowych a
50 ct. od 100 egz. dla
miejscowych prenume-
ratorów.

Reklamsów Redak-
cja nie zwraca.
Listy reklamacyjne
nieopieczętowane nie-
podlegają opłacie.

Mądry Polak po szkodzie.

Smutne nad wszelki wyraz dochodzą wieści z ukończonych już lub budujących się jeszcze linii kolei transwersalnej. Personal budowniczy cudzoziemski, zaledwo 7% krajowców. Przedsiębiorstwa niemal wszystkie w ręku obcych wyzyskiwaczy. Wykupno gruntów tak przeprowadzone, iż lud rolniczy w największej krzywdzie. Wyroby przemysłu krajowego nieuwzględnione nawet w drobnostkach, a na domiar wszystkiego nawet tych mniejszych przedsiębiorców, którzy już z drugiej lub trzeciej ręki po niesłychanych zachodach, zdołali otrzymać robotę, wywierano w końcu, wręcz oszukańczymi manipulacjami tak, że potracili swoje zasoby, a do reszty będą się jeszcze niszczyć na procesa, o których słusznie można powiedzieć: do Pana Boga apelacja.

Wynik taki przewidywano w Sejmie, uchwalając jednomiljonową subwencję na budowę, i dlatego kładziono warunki. Przewidywała go część dziennikarstwa, popierając gorliwie starania lwowskiego Towarzystwa politechnicznego, które słało deputacje do Wiednia z prośbami o podział robót na losy, a nieoddawanie przedsiębiorstwa w ręce jeneralnych aferzystów. Przewidywał taki rezultat poseł Kamiński, gdy napracowawszy się około projektu kolei, i poświęciwszy na to z własnymi kapitałami oszczędności przyjaciół swoich, na piśmie kazał sobie od Szwarca wystawić zobowiązanie, iż do robót będą użyte siły krajowe.

Wszystko to przekreśliła brudna facjenda szweiggeldowa, dotąd niedocieczona w swych tajnikach. Zpanoszeni wykpięgrosze, z drwinami dziś spoglądają na swoje ofiary. Okazuje się, że osławiony Schwarz zaraz z góry oddał przedsiębiorstwo sposobem cesji w ręce spółki, która w rachunkach sprawdzonych przez sędziego śledczego w Wiedniu figuruje pod nazwą „Knauer, Gross, Löwentfeld Witwe & Sohn“, i ci, upstrzywszy się

tylko parą nazwisk polskich, z góry wszelki zarobek zapewnili zgrai wyrzutek obcokrajowych, czeredzie „Industrie-Ritterów“, dybiących tylko na to, aby wyzyskać wszystko i wszystkich, z którymi się zetkną.

Powiadamy, że przewidywano i przeczuwano to wszystko, ale dopiero teraz niestety wychodzą te nadużycia i krzywdy na jaw, bo mało kto z interesowanych miał odwagę wcześniej wystąpić. Lecz i dziś, chociaż po szkodzie, której nikt właściwie ocenić nie zdoła, pożądaną byłoby rzeczą, aby wszystkie szczegóły do publicznej dostały się wiadomości, i były zapisane ku wiecznej niejako pamięci, podobnie jak cywilny sąd wiedeński postanowił w procesie Kamiński-Schwarz spisać dowody. Jakkolwiek bowiem nie pierwszy to raz praca krajowa została wyprowadzona w pole sposobem najhaniebniejszym, to jednak nie ostatni raz budują się koleje u nas, i zależy musi na tem, aby zdemaskowane raz zdrożności, nie powtarzały się ponownie.

Położenie na Litwie.

Z Grodna otrzymuje „Kraj“ petersburgski następujący obraz stanu rzeczy:

W naszym życiu prowincjonalnem oprócz apatji, choroby, wyradzającej się zwykle z rozdziału, jaki istnieje u nas między zamiarami i możliwością, na drodze społecznej działalności i iniejiatywy, staje tradycyjne przyzwyczajenie pozostawiania pierwszeństwa i pierwszego kroku wyłącznie osobom utytułowanym i jaśnie wielmożnym. Tymczasem ci, w których po dawnemu ufność, nadzieję, wiarę i miłość pokładamy, — bawią za granicą, czy w kraju zostają, zwykle (w naszych stronach przy najmniej) dla spraw społecznych są nieobecni, w ostatnim nawet razie, być może, szkodliwi, bo rozszerzają zarazę zbytków i marnotrawstwa, prowadzącą do wy-

właszczania z posiadłości ziemskich. Obecnie w guberni grodzieńskiej na ogólną liczbę 1,206,957 dzies. prywatnej własności, w ręku naszym pozostało zaledwie około 6 00,000 dziesięcin. A ileż i na tej części cięży długów? Ze wszech stron dochodzą wiadomości o sprzedaży lasów i oddawaniu w zastaw majątków; ponieważ uzyskane w ten sposób pieniądze rzadko kiedy idą na ulepszenie gospodarstwa, więc, po jakimś czasie, gdy do sprzedaży są tylko krzaki, a na odłuzony i wyniszczony majątek nikt nie chce więcej grosza pożytyć, takowy sprzedaje się pierwszemu lepszemu byle prędeż, mniejsza, że pośpiech przyniesie stratę kilku tysięcy rubli. Wiemy o kilku sprzedanych majątkach, z których prawie całą zapłaconą sumę, nabywcy, w krótkim czasie, ścignęli sobie przez rozparcelowanie części ziemi pomiędzy włościan. W podobnych warunkach, nie dziwnego, że, w ciągu ostatnich lat pięciu, przeszło od nas w obie ręce około 30.000 dz. ziemi. Byłoby to jeszcze niewiele, gdyby sprzedaż spowodowaną była jakimś istotnie „niezwykłym“ okolicznościami tych czasów, lecz przeciwnie, klęska nieurodzaju omijała naszą gubernię, a ciężary kontrybucji od 1871 roku zmniejszono do połowy blisko, t. j. do sumy 123.200 rubli na gubernię, w ostatnich zaś czasach nawet do sumy 92,118 rs., przyczem niektórzy obywatele tak dalece przejęli się byli solidarnością rodaczą, iż potrafili wykręcić się od kary zupełnie, niezważając na to, że za nich inni, nieraz o wiele biedniejsi, płacić i cierpieć muszą, gdyż kwota naznaczona na gubernię, musi być, jak wiadomo, w całości uiszczoną, bez względu na ilość opodatkowanych. Z powyższą ilością sprzedanej ziemi łatwiej byłoby się pogodzić, gdyby w przyszłości nie czekały nas znaczniejsze straty. Ale perspektywy tej nie mamy wcale. Ileż-bo szlacheckich majątków na włosku się trzyma! Ile naszych utytułowanych ostatnich szkatuły już goni!

Ziemia z rąk tych wszystkich indywidualów

NARZECZONA

NOVELA.

(Ciąg dalszy)

List 4. M.... dnia 15. maja 188.

Mój Drogi!

Pomimo postanowienia kilkakrotnego i wezwania z Twojej strony nie mogłem dotąd zdobyć się na list choćby krótki.

Z dnia na dzień zwlekałem, chcąc Ci pisać na kilku arkuszach. Lecz gdy dokładnie wymierzać zacząłem, pokazało się, iż musiałbym zepsuć za wiele papieru. Pisać zaś ni to, ni owo, lakonicznie, nie uważam za stosowne.

Teraz zrozumiesz przyczyny mego milczenia.

Dzisiaj jednak po 3 upłynionych tygodniach od ostatniej korespondencji zdecydowałem się obdarzyć Cię choć jaką taką wiadomością o sobie.

Zacznę od przyrody. Od niej łatwo mi będzie przejść do moich osobistych stosunków.

Maj, ów osławiony maj, uraczył nas dwutygodniową, niezamąconą pogodą.

Dodajmy do tego, że rok ten przyniósł bardzo wczesną wiosnę.

Od niepamiętnych czasów zachwycają się ludzie tą porą roku.

Tysiące poetów pisało na jej cześć mniej lub więcej udatne panegiryki, do dziś prawie wszyscy ją opiewają. Zdawałoby się więc, że ten temat się przeje; lecz z tem, jak z ludźmi: miliardy ludzi żyły, żyją i każdy z nich jest człowiekiem, a przecież pośród tej niezliczonej ilości jednostek nie posiada żadna z nich tych samych rysów, co i druga. Tak też i przyroda jest niewyczerpaną. Każda wiosna na pozór ta sama, a każde różnie posiada piękności, a te znowu na różnych ludzi różnie wywierają wrażenie.

Nie zwracam tu uwagi na sądy egzaltowanych osób, które z kwiatów wytwarzają w sentymentalnej wyobraźni skromne istoty, królów, królowe i t. d.

Nie lubię tej przesady, bo wszystko to udane, nienaturalne.

Lecz przedziwny wdzięk natury, tak misterne wykonanie w całości i w najdrobniejszych szczegółach stanowi rozkosz jakąś niewypowiedzianą, która pierś ma rozpiera.

Zda mi się, że jej nacisku nie wytrzymam, że mi serce pęknie... choć nie z żalu, lecz z tej pełni uczucia.

Myśli wyrwywają się gwałtownie i chcą lecieć dokądś daleko, sam nie wiem, w jakie kraje.

Cały ten urok jest tak potężny, że mię odurza.

Przedstaw sobie, jak przysposobiony w ten sposób grunt, tak czuły na wszelkie wrażenia umysł, przyjmie inne uczucie.

To uczucie, o którym chcę mówić, nie doszło jeszcze do należytej jasności.

Za mgłą marzeń i fantasmatów z trudnością tylko kontury tego obrazu spostrzedz się dają.

Czy się on wyłoni z mgły tej, czy zginie za jej zasłoną, to rzecz czasu.

Wiem tyle, że mimowolnie cała moja świadomość zwraca się ku temu widmu, pragnąc poza obłokiem rozróżnić jego kształty.

Stąd zrodziła się w mej duszy tęsknota, dotąd niebywała.

Próżnobyłem się silił, aby Ci ją opisać; jest to coś tak nieuchwytnego, iż potrzeba koniecznie zostawać pod jej władzą, aby ją zrozumieć.

Tylko skutki mogą znaleźć określenie w słowach.

Chwilami wydaje mi się, że posiadam spokój, jaki daje tylko jedno szczęście; chwilami znowu widzę w sobie najniezwyklejszego z ludzi, ale z tych ludzi, którzy są nimi w istocie, bo umysł mój — wtedy ja nim nie kieruję — rwie się i miota, dążąc w górę, dążąc do rozwiązania zagadnień, zakrytych na zawsze dla roztumu śmiertelnych; nie widząc wyjścia z tego

przejsz koniecznie musi w obce ręce, nie dziś, to jutro... obyż przynajmniej nie w tych warunkach, do jakich egzystencję swą dociągnąć potrafił niedawno jeden z majątków pow. grodzieńskiego. Właściciele jego zapożyczali się wszędzie gdzie, mogli i co mogli, zadłużali się za różne przedmioty, nawet w najbiedniejszych w Grodnie kramikach. Dziś przy pomocy krewnych spłacają podobno te długi, ale w ten sposób, że wierzyciele za ledwie trzecią część swej należności otrzymają... W obec takich i na takie objawy rozkładu obywatelskiego, jakież w swem ręku posiadamy środki zapobiegliwości lub naprawy? — Kazalnicy chyba. Ale i ona za dni naszych dostatecznego wpływu nie wywiera. Długoletnie bezkrólewie w tutejszym zarządzie kościelnym, obniżyło znacznie poziom moralny i umysłowy naszych księży, a nowy zwierzchnik dyecezyi, pełen najlepszych chęci i niezłomnego ducha, nie zdołał jeszcze i zdoła nie prędko oczyścić stajnie augiaszowe... Z ambony więc zwykle padają frazesy, niewolniczo wyjęte ze starych podręczników, opierające się wyłącznie na dogmatycznych tajemnicach wiary; nawoływania do pracy, do wytrwałości w sumiennem spełnianiu obowiązków życiowych — nie słyszymy prawie nigdy.

Zresztą — co znaczy nauka bez przykładu? Jeśli ci, co pozostają w bezpośredniej styczności z tajemnicami, wskazującami nam drogi do nieba, nie mogą sami spełnić prostego obowiązku względem rodziców, względem matki ubogiej, to czyżli głosy ich pod sklepieniami świątyn zdołają kogokolwiek poruszyć do głębi?... A zdarzają się w tej mierze dziwne, oburzające nawet wypadki. Oto n. p. w jednej z pobliskich parafij umiera w tych czasach ksiądz i pozostawia matkę bez środków do życia, na łasce jakiejś miejscowej sylfidy, której zapisuje około trzydziestu tysięcy rubli... Postępek ten tembardziej zasługuje na zaznaczenie, że posłużył on za temat do następującej nauki w jednej z cerkwi miejscowych. „Porównajcie przedstawicieli dwóch religij, tam kochanki napełniają plebanje, tam rozpusta w oburzający sposób, prowadzi do poniewierania świętych uczuć synowskich, tu zaś życie patriarchalne, rodzinne jak Bóg przykazał, a z tego sami zrozumiecie, które wyznanie wyżej stoi, które jest miłsze Bogu“.

Nie podnosiłbym tego smutnego faktu, gdyby nie konieczność wykazania, do jakich to monstrualnych rezultatów doprowadziła gospodarka kościelna prałata Żylińskiego. Pod nowymi rządami prawowitego pasterza podobne fakty rozprężenia moralnego wśród duchowieństwa — coraz rzadziej zapewne powtarzać się będą. Mamy już na to dowody. Jednego z księży tutejszych, ks. biskup Hryniewiecki, za gorszący postępek usunął od obowiązku ze wzbronieniem odprawiania nabożeństwa.

Kilka pobleźnych tych rysów z ciemnie naszego otoczenia — niechże będą tłem, na którym przyszłość jaśniejsze już tylko odtąd objawy ży-

labiryntu, upadam znękany, wracam do moich osobistych pragnień, a tu konieczność niezwyciężoną kładąc zapórę, powiada: „ja tu rządę, poddaj się, próżne twoje szamotania“.

I ja się poddaję, idę dokąd mię los niesie, z tym bólem w duszy, co jest syuem zwątpienia.

Idąc po nitce do kłębka znajdę przyczynę obecnego usposobienia, choć może na pozór wyda się ona niewłaściwą.

Czy mógłbyś przypuścić, że i w tym razie ma zastosowanie zasada: „cherchez la femme“?

Od czasu, w którym ostatni list do Ciebie wysłałem, zaszła zmiana w stosunku moim do Joanny.

Wówczas była ona dla mnie prawie obojętną, zajęła mię tylko o tyle, o ile na to zasługiwała przez dowcip, wesołość i inne towarzyskie zalety.

Dziś rzecz się ma inaczej.

Dziś już zaskarbiła sobie moją sympatję na podstawie głębszych przymiotów duszy, które już to z własnego doświadczenia, już to z opowiadania brata miałem sposobność poznać.

Mój brat nie wyraża się o niej bez szacunku, powiedziałbym, może nie bez pewnego rodzaju uwielbienia.

cia notuje! Zanim to jednak nastąpi, ulżywszy potrzebie prawdy, wracam do kroniki zdarzeń powszednich. Przedemną oto tak zwana: „Pamiętna książka“ gub. grodzieńskiej za rok 1884, a w niej oprócz wielu statystycznych danych, z którymi zaznajomię przy okoliczności, szczególnie zasługuje na uwagę podział ziemi pomiędzy stany. Gubernia nasza zajmuje przestrzeń 34,058 wiorst kw., czyli około 705 mil geograficznych, co stanowi 3.547,746 dziesięcin, z których 531,130 dz. do spisów ziemskiej własności nie wniesione, nie opodatkowane i niewiadomo, gdzie i do kogo należą.

Fakt ten, prawie we wszystkich naszych gubern. się spotyka, dowodzi zaś, według mego zdania, na jak niskim stopniu stoi u nas kultura, że o tak znacznych przestrzeniach ziemi nie mamy żadnych wiadomości i nie wiemy, co się z niemi i na nich dzieje. Z pozostałej ilości ziemi: 1.270,012 dz. stanowią własność nadształową włościan, których w guberni jest 786,666 osób płci obojga, następnie 1.043,801 dz. należy do 2,607 właścicieli szlachty, których w gub. liczy się 13,729 osób, dalej 30,917 dz. należy do 22 kupców, 58,106 dz. do 6,105 mieszczan, 39,125 dz. do 3,654 włościan, jako prywatnych właścicieli, 35,038 dz. do 38 stanu duchownego, do 217 dymisjonowanych żołnierzy i 17 cudzoziemców, z czego wynika, że w ogóle prywatna własność, w ilości 1.206,957 dz., pozostaje w posiadaniu 12,665 rodzin. Nakoniec oprócz skarbu, do którego należy 479,845 dz., na własność kościelną i klasztorną przypada: 31,594 dz., na miejską 24,413 dz. i do prywatnych stowarzyszeń należy 3,795 dz. Zatem ziemia niedzielona włościanom stanowi 42 proc. ogólnej przestrzeni własności ziemskiej zamieszczanej w spisy, prywatna własność osobista stanowi 40 proc., ziemia skarbową 16 proc. i miejskie, oraz kolejowe grunta — 2 proc. Zasługuje jeszcze na uwagę stosunek, w jakim prywatna własność dzieli się pomiędzy właścicielami onej. Na drobną własność (maksimum sto dziesięciu) przypada: szlachty 1,545 osób, mieszczan 6,080 i włościan 3,634 osób; na własność od stu do tysiąca dziesięcin — szlachty 847, mieszczan 43 i włościan 19 osób, własność zaś z obszarem powyżej tysiąca dziesięcin pozostaje w posiadaniu 215 osób szlachty, 3 kupców, 1 włościanina i 1 mieszczanina.

Przy tak drobiazgowem opracowaniu statystyki pod innymi względami, co stanowi niemałą zasługę sekretarza statystycznego biura p. D., uderza tylko brak podziału ziemi według wyznania i narodowości właścicieli. Szczegół ten, przy istniejących warunkach kraju, doniosłe posiada znaczenie i dla tego, podając wyżej ilość ziemi pozostającą w ręku katolików, brak ten o ile to było w mej możności dopełniłem, lecz to mi tem większe daje prawo żądać w imieniu ogółu, aby nasz statystyczny komitet zajął się tym przedmiotem i udzielił szczegółowych o nim danych. Nie od rzeczy będzie wspomnieć jeszcze o inwentarzu gospodarskim, spis którego odbył się

w zeszłym roku. Ze spisu tego okazuje się, że w guberni naszej jest bydła rogatego: u włościan 510,184, u obywateli 91,227 głów; nierogaczyny: u włościan 245,287, u obywateli 15,878 sztuk, następnie owiec merynosów liczy się 107,941 i prostych 473,464 sztuk; naostatek ilość koni wynosi 138,829 sztuk. W roku 1882 wyginęło owiec merynosów 5,754, a prostych 53,453 sztuk, zatem pierwszych 5,6 proc. i ostatnich 11,2 proc.; nierogaczyny zaś wyginęło 44,400 i sprzedano 20,436 sztuk. Zwracam uwagę naszych gospodarzy-ziemian na przytoczony powyżej szczegół, że prostych owiec wyginęło prawie dwa razy więcej, niż merynosów; może fakt ten przyda się do jakichkolwiek kombinacji w sprawie hodowli.

Spisek rosyjski w Warszawie.

Na podstawie autentycznych danych podaje *Czas* o spisku rosyjskim szczegóły nowe poniekąd:

„Pierwsza wskazówka nadeszła do Warszawy nie z Berlina, ale od policji austriackiej, która przesłała ostrzeżenie, że do Warszawy wyjechała niejaka pani Nowak, wprost z Genewy. Była te wysłanka komitetu genewskiego w tajemnej misji od wychodźców rosyjskich. Panią Nowak, która zjechała do hotelu paryskiego przy ulicy Bielańskiej, policja zrazu nie zaarrestowała, ale tylko skrzętnie śledziła jej obroty w Warszawie, spodziewając się w ten sposób dojść po nitce do kłębka.

Jednym z pierwszych, którzy odwiedzali panią Nowak w hotelu, był sędzia pokoju Bardowski. Bardowski posiadał wśród kolonji rosyjskiej w Warszawie wielkie wzięcie, należał do rosyjskiego klubu, był dosyć wysoko położoną figurą w hierarchji nasłanego sądownictwa, znaną była jego niechęć do Polaków, zwłaszcza do szlachty polskiej, rozprawiał głośno o liberalizmie i demokracji, zgoda był to typ postępowca-urzędnika. Jeden tylko dawny oberpolicmajster Buturlin miał w podejrzeniu Bardowskiego i osoby jego otoczenia, ale raporta Buturlina nie odniosły skutku, bo go podejrzewano, że spólaaczał w Warszawie — i że dlatego podsuwa insynuacje na tych Rosjan, którzy zastąpili dawną magistraturę polską. Odwołanie Buturlina z Warszawy było skutkiem intrygi urzędowych konspiratorów rosyjskich.

Nowy policmajster Tołstoj, nie będący wcale krewnym hr. Tołstoja prezesa ministrów, przybywszy do Warszawy z Kiele, gdzie był gubernatorem znalazł w księgach po Buturlinie zapiski o Bardowskim, które wobec doniesień policji austriackiej zwiększyły jego podejrzenia.

Niełatwo jednak było zaczepić taką figurę urzędową — użyto do tego podstępów. Zdarzyło się, że Bardowski zmienił mieszkanie. Wysłano więc żandarmów przebranych za tragarzy do przenoszenia jego rzeczy. Wśród rozmaitych sprzętów, z których niejedną szczególną swoją

— Nakazuję panu milczenie.

— Jestem posłuszny, o królowo!

— Już coś nowego? — i pogroziła mi paluszkami.

— Pani byłaś nią już dawno. Na znak czci, jaka ci się należy, pragnąłbym złożyć pocałunek na twej królewskiej rączce.

Było to trochę za śmiało z mej strony, lecz trudno się było wycofać.

Odwrociła zarumienioną twarzą.

W porę nadszedł brat mój do ogrodu, gdzie właśnie pod rozłożystym kasztanem siedzieliśmy na darniowej ławce.

Niebawem też i reszta towarzystwa wróciła ku nam z innej części ogrodu.

Rozmów podobnych policzyłem kilka i z nich też wnoszę, że i ona żywi dla mnie pewną sympatją.

Nie wiem czy to z przyzwyczajenia, czy z innego powodu widywanie jej przynajmniej stało się dla mnie tak potrzebnem, że bez tego czuję się nieswoim.

Staram się więc, abym codziennie mógł doznawać tej przyjemności.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Łagodna, bogata w uczucie i zasoby umysłowe, niewinna, przez to pod pewnym względem i naiwna, przytem piękna, już od początku zwróciła na siebie moją uwagę.

Staralem się więc do niej zbliżyć, a moje obserwacje wcale mnie nie zawiodły.

Zachęciło mię i ośmieliło jej postępowanie, nacechowane godnością, a tak miłe, że każdemu podobać się musi.

Nieraz rozmawialiśmy dość szczerze o naszych przeszłych losach, bo często rodzina jej i moja nawzajem się odwiedzają.

Gdy ona mówiła, siedziałem zasłuchany i patrzyłem w jej oczy, błyskające dziwnie pięknym wyrazem.

— Panie Kazimierzu — rzekła wśród takiej pogadanki, gdy widocznie przeszkodziłem jej tem wpatrywaniem się — panie Kazimierzu, jak można mi przerywać, takiś pan grzeczny? oskarżę cię przed bratem.

— Ja pani przerywam? — zapytałem zdziwiony, nie wiedząc początkowo o co chodzi — panno Joasiu, powiedz w jaki sposób popełniłem ten występki?

— Figlarz z pana, czy myślisz, że jestem posągiem?

— Jesteś pani posągiem, to prawda, posągiem żywym, tak artystycznie wykonanym...

formą wzbudzał podejrzenie, zastanowiła uwagę tych pseudotragarzy kasetka niezwykle ciężkości. Za pomocą wytrychu kasetkę otwarto i znaleziono przyrząd tajnej drukarni.

To odkrycie wystarczyło, aby przeniesiny zamieniły się w fermalną rewizję, która niezwykle obfitego dostarczyła plonu. Obok stosów odezwo rosyjskich i polskich do ludu treści nihilistycznej, był tam, jak utrzymują, dynamit, bomby z nitrogliceryną i sztylety, których ostrza oblepione jakąś materją, prawdopodobnie trucizną, niezbadanego dotąd pierwiastku.

Była i kasa mieszcząca podobno półtora miliona rubli, która stała w zupełnym przeciwieństwie do majątku i pensji sędziego pokoju, a zwłaszcza do wielkiej oszczędności, jaką w życiu się odznaczał. Przy pieniądzech znaleziono długą listę osób, którym na cele rewolucyjne wypłacono już pewne sumy. Były i archiwa i pieczętki tajnego rządu. Organizacja tego rządu tajemnego wyłącznie z Rosjan złożonego — odwzorowana jest całkowicie w organizacji zaleconej w 1861 roku przez Maziniego.

Spisek ten nosił nazwę: „Komitetu rewolucyjnego międzynarodowego“ — a p. Bardowski piastował urząd naczelnika krajów przywilejskich.

Bardowski, gdy go aresztowano, oddał akta sądowe swemu zastępcy, który nieogłębnie wyraził swój żal w obec żandarmów, że jego zwierzchnik popadł w takie nieszczęście. Wyrażenie to i uściśnienie ręki wystarczyło, aby i ten zastępca otrzymał dymisję z Petersburga drogą telegraficzną i natychmiast został uwieziony. W parę dni jednak wypuszczono go na wolną stopę za kaucją z braku dowodów — a niektórzy sądzą, że w tym celu, aby policja, śledząc go, mogła odkryć i innych spiskowców.

Na wiadomość o uwiezieniu Bardowskiego, dwóch wyższych urzędników sądowych odebrało sobie życie — jeden za granicą, gdzie przebywał u wód, drugi w Warszawie.

To są okoliczności wiadome do tej chwili — nie brak pogłosek zmaconych, których tu nie powtarzam.

Z odkryć poczynionych u Bardowskiego wpływa, że spisek rosyjski znalazł wybornie przygotowany grunt między moskiewskimi urzędnikami w Królestwie, tu także uorganizowano rząd rewolucyjny, który był filią genewskiego rządu, a miał dwa zamiary. Jednym było przygotowanie terrorystyczne; drugim szerzenie propagandy socjalistycznej między ludem, a jak zawsze, chcąc lud zaprawić do mordów i rabunków, chciano zacząć od żydów. Antysemityzm ma być według recepty nihilistów najpewniejszym sposobem rozbudzenia w masach żądzy krwi i cudzego mienia.

Na liście Bardowskiego ma być sporo profesorów i studentów Rosjan z pod wodzy Apuchtina i kilku oficerów.

Wśród całego przyboru rewolucyjnego znaleziono u „naczelnika tajemnego rządu dla krajów przywilejskich“ — skład paszportów, podobno 77 z wszystkich krajów z najrozmaitszymi podpisami, a między nimi i z podpisem hr. Tołstoja, ministra spraw wewnętrznych.

Gdy to piszę, widzę z okna obleżoną kawiarnię przez żandarmów i czerkiesów konnych, zapewne nowe poszukiwania za spiskowcami. Przez miasto przeciągają dniem i nocą patrole po pięciu żołnierzy. Warszawa przybiera znów podobną postać jak przed 20 laty, tylko, że tu już nie chodzi o polskich miateżników, ale rząd jawny rosyjski ściga członków rządu tajnego rosyjskiego.

Dzieła finansowo-ekonomiczne Jana Blocha.

Do najpoważniejszych prac, poświęconych ekonomii i finansom, jakie w ostatnich czasach wzbogaciły naszą literaturę, należą bezwarunkowo prace p. Jana Blocha. Ukazały się one w pewnej całości dopiero teraz, chociaż pojedyncze ich części były już znane poprzednio z większych lub mniejszych wyjątków, tu i owdzie drukowanych. Od tego też czasu datuje się zasłużony ich rozgłos. Na niepospolitą ich wartość zwróciło uwagę piśmiennictwo krajowe; nie pominięła ich bez uwagi i publicystyka rosyjska, zmuszona przyznać niepoślednie takowych znaczenie.

Prace te wychodzą po za zakres prac zwykłych.

Ogrom bogatego materiału, systematyczne

jego uporządkowanie, właściwe zestawienie, głębokie i gruntowne studia nadają im znaczenie nie roboty przelotnej, która w ciągu krótszego lub dłuższego perijodu zużyje się i zestarzeje, lecz podnoszą je do znaczenia studjów o szerokich społeczno-ekonomicznych podstawach — studjów, które dla współczesnych i przyszłych badaczy stanowią zawsze będą cenny materiał do dalszych prac i wniosków.

Autor prace swe podzielił na dwa główne działy. Pierwsza praca nosi tytuł: „Wpływ dróg żelaznych na stan ekonomiczny Rosji“ i zawiera pięć wielkich tomów in 4-o; druga zatytułowana jest: „Finanse Rosji w XIX wieku na tle ogólnym państwa“ i obejmuje trzy także tomy.

Podział ten ogólny nie daje jednak jeszcze dokładnego pojęcia o właściwej zawartości obu tych dzieł. Właściwie każdy tom obu wydawnictw stanowi jakby oddzielną całość, obejmuje pewien dział, dotyczący oddzielnej gałęzi gospodarstwa społecznego, lub historyczną jego ocenę.

I tak: „Wpływ dróg żelaznych na stan ekonomiczny Rosji“ w tomie pierwszym zawiera: „Budowę i eksploatację dróg żelaznych“, a poświęcony jest przeważnie kolejom Królestwa Polskiego. W szczegółowszej treści znajdujemy w nim po rysie historycznym powstania dróg żelaznych w Królestwie: ogólny rachunek z przychodu i rozchodu funduszy drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej, historję dróg: warszawsko-bydgoskiej, fabryczno-łódzkiej, nadwiślańskiej, projekty dróg żelaznych górniczych, tudzież — łódzko-kaliskiej z odnogą do Wieruszowa, przebieg starań o koncesję drogi z Łodzi do Ostrów, kutnowsko-słupieckiej, lubelsko- i koluszkowsko-tomaszowskich; dalej idą: wykaz rozwoju sieci dróg żelaznych, wykaz należności rządowych z tytułu pożyczek, porównanie stosunku kapitału zakładowego do długości dróg itd.

Tom drugi ma za przedmiot „Rolnictwo“ i zawiera poglądy: na obecny stan statystyki rolniczej; powierzchnię produkcyjną, wysiewy i zbiory, nadmiar produkcji lub brak zboża, podział na okręgi handlu zbożowego, handel rosyjski zbożowy, produkcję i handel pszenicą, przedstawienie graficzne transportu pszenicy po drogach kolejowych w Rosji i Królestwie w r. 1874, produkcję i handel żytem i t. d.

Tom trzeci autor poświęcił „inwentarzowi“. Znajdujemy tu więc, począwszy od rzutu oka na metody zbierania wiadomości statystycznych, uwagi o hodowli inwentarza w różnych państwach, dalej obliczenie produkcji powierzchni państwa rosyjskiego, rezultaty badań statystycznych dotyczących ilości inwentarza w rozmaitych państwach, stosunek wysiewu zboża do ilości zwierząt domowych, także stosunek do maszyn i paszy, wartość inwentarza żywego i ryczałtowy odeń dochód, konsumpcją mięsa w Rosji i za granicą, warunki transportu bydła, handel niem, jego ceny i w ogóle produktów zwierzęcych — i t. d.

W tomie czwartym p. Bloch przechodzi do „handlu zewnętrznego“, i po bliższej definicji jego znaczenia, dotyka podziału artykułów żywności na odpowiednie grupy, dalej poświęca oddzielne rozdziały: odzieży, urządzeniom i ozdobie mieszkań, materiałowi budowlanemu, narzędziom i machinom, przedmiotem do użytku fabrycznego i gospodarskiego, pomocom naukowym i przedmiotom rozmaitym.

Tom nareszcie piąty obejmuje „finanse“. Treść tego tomu zawiera: stan ekonomiczny Rosji przed wojną krymską, następstwa tej wojny i przywrócenie kursu metalicznego, reformy i ogólny ustrój finansowy, przesilenie w r. 1860, dzieje budowy pierwszych dróg żelaznych, obudzenie produktywności i polepszenie finansowe w przeprowadzeniu budowy dróg żelaznych, porównanie kolei rosyjskich z zagranicznymi, wpływ budowy kolei na finanse i byt ekonomiczny, przesilenie i podtrzymanie kursów wekslowych, zjawiska finansowe i ekonomiczne w następstwie wojny 1876—1878 r.

Taka jest zawartość pięciu tomów poświęconych ocenie wpływu dróg żelaznych na stan ekonomiczny państwa.

Druga z prac: „Finanse Rosji w XIX wieku na tle ogólnych dziejów państwa“, obejmuje, jakżeśmy już nadmienili, trzy tomy, z których pierwszy zawiera część historyczną, mianowicie epokę od 1801 do 1852 r., z uwzględnieniem dawniejszych; drugi, epokę od 1853 do 1882 r.;

trzeci jako statystyczny, poświęcony jest finansom Królestwa Polskiego za cały czas istnienia skarbu Królestwa, t. j. od r. 1815 do 1866 i finansom cesarstwa.

W tomie pierwszym znajdujemy szeroki zarys historyczny organizacji zarządu skarbowego w Rosji, reformy Piotra Wielkiego i jego następców, charakterystykę okresów od 1801—10—15—25—31—38—44 i od tego ostatniego do roku 1853.

W tomie drugim okresy dalsze od 53 do 56—60—65—71—74 i do 81, z obszernym poglądem na położenie finansowe obecne.

W tomie wreszcie trzecim znajduje się dokładna historia skarbowości Królestwa. Znajdujemy więc tu, począwszy od utworzenia ministerstwa skarbu w r. 1807, skreślone dzieje: komisji rządowej przychodów i skarbu, mennicy, kasy głównej banku polskiego, instytucji do likwidacji długów państwa, komisji włościańskiej i innych instytucyj; dzieje reform podatkowych, ich charakterystykę, historję finansową Królestwa od 1815 do 1866 r., jego dochody i wydatki, wreszcie historję finansów cesarstwa, jego dochody i wydatki.

Z umysłu podaliśmy czytelnikowi bliższą treść każdego z tomów składających te dwa wydawnictwa, ażeby dać mu w ten sposób możność oceny ogromu materiału i wszechstronności kwestyj, z jakimi autor miał do czynienia.

Jest to praca istotnie olbrzymich rozmiarów.

Autor początkowo zamierzał tylko opracować kwestję wpływu dróg żelaznych na stan ekonomiczny państwa, ukończoną w r. 1882. W miarę wszakże jak gromadzenie kilkoletnie do niej odpowiednich zasobów, zagłębianie się w archiwach ministerstwa skarbu, kontroli i rady państwa, nagromadzały cenny materiał, i sam zakres przedsięwziętego wówczas zadania musiał się rozszerzyć i dopełnić przez nowe dzieło.

Taką jest geneza pracy o finansach Rosji, o której sam autor powiada, iż celem ulżenia mechanicznego trudu przy wykonywaniu technicznej strony zadania, zmuszonym został przybrać ludzi odpowiednio uzdolnionych, którzy za jego wskazówkami zestawiali wykazy liczebne, wykreślali przedstawienia graficzne i w ogóle pomagali w wyzyskaniu zebranych i nagromadzonych źródeł.

Powiedzieliśmy już na wstępie, iż praca pana Blocha, to cenna skarbnica dla współczesnych i przyszłych badaczy życia społeczno-ekonomicznego — właściwie zaś mówiąc mogliśmy dodać, że praca ta staje się źródłem, bez którego dokładniejsze obeznanie się z ustrojem wewnętrznym własnego kraju, jego mechanizmem administracyjnym, organizacją finansową — jest bardzo utrudnione, dla specjalnych tylko pracowników przystępne.

Samemu się przez się rozumie, że w artykule niniejszym mogliśmy zapoznać czytelnika z zewnętrzną tylko formą pracy, ze spisem materiałów w niej zawartych, które sami dziś znamy ledwie powierzchownie. Szło nam też przedewszystkiem o obeznanie ogółu czytającego z ogólnym charakterem pracy, zanim przejdźmy będziemy mogli do pojedynczych części.

Pan Bloch używa i słusznie, opinii znakomitego ekonomisty i finansisty; przyznają mu to nawet te odłamy prasy rosyjskiej, które niechętnie uznają jakikolwiek wyróżniający się w społeczeństwie naszym talent. Choć z nietajoną niechęcią nie mogą one zaprzeczyć głębokiej wartości prac ekonomisty, który bądź co bądź dziełem swoim, jako historyk w finansowości Rosji, zajął bodaj czy nie najwybitniejsze stanowisko. Praca p. Blocha względnie do nas, tem cenniejszego nabiera jeszcze znaczenia. Cieszymy się z niej jako z pięknego nabytku, jaki nasza literatura zdobyła, cieszymy się z bogatych zasobów jakie w sobie mieści.

Dzieło p. B. można by nazwać elementarzem dla każdego inteligentnego człowieka, elementarzem, bez którego nie może on poznać gruntownie kraju swego, ocenić dokładnie natury jego potrzeb, gruntujących się na duchu przeszłych ustaw i urządzeń.

Tyle na pierwszy raz mamy do powiedzenia o obu pracach roztrząsanego autora — tyle, zanim będziemy mogli kolejno obeznac czytelnika z zawartością pojedynczych ich części.

Kwy. Codzi.

KRONIKA.

Macierz polska. Dowiadujemy się, że Wydział Macierzy polskiej pod ścisłą weźmie rozwagę zarzuty, poczynione wczoraj z powodu druku i rozsprzedaży jej wydawnictw. Przy tej sposobności oświadczył nam p. Belza, że nigdy w Kole literackim nie usprawiedliwia wysokich rabatów księgarskich, a dotyczące twierdzenie p. Lama zostało odwołane przez samego p. Lama.

O kradzieży listu pieniężnego, wysłanego z Wiednia do Lwowa otrzymujemy następujące szczegóły:

W ubiegłą niedzielę (10go) wysłał wiedeński dom bankowy Anton Czizek do tutejszego kantoru wymiany pp. Sokal i Lilien dwa listy rekomendowane. W każdym z nich znajdowało się po 15.000 zł. gotówką. Listy te nie były deklarowane jako pieniężne, lecz tylko rekomendowane a przytem na wypadek skradzenia tychże ubezpieczone w niemieckim towarzystwie asekuracyjnym, trudniącym się ubezpieczeniem listów pieniężnych, wysyłanych z oszczędności w listach rekomendowanych.

Gdyby owe listy wysłane zostały jako pieniężne, opłata pocztowa każdego kosztowałaby była 3 zł., jako rekomendowane porto razem z premią asekuracyjną wynosiło tylko 1 zł. 50 ct.

Domy bankowe, wysyłające codziennie kilka lub kilkanaście listów pieniężnych, robią takie oszczędności, które w przeciągu roku wynoszą znaczną kwotę.

Otóż, jak już donieśliśmy w wczorajszych telegramach — jeden z powyższych listów zaginął i to jak się obecnie okazuje na poczcie lwowskiej. Dyrekcja poczty zarządziła ścisłe śledztwo, wątpić jednak należy czy odniesie ono skutek, gdyż dotychczas nie zdołano odkryć, w jaki sposób zginął z r. worek z kwotą 5000 zł., wysłany z tutejszego głównego urzędu na dworzec kolei Karola Ludwika.

W tym wypadku dyrekcja poczty zwrócić musiała oddawcom listów pieniężnych poniesione straty.

Pp. Sokal i Lilien w razie gdyby listu nie znaleziono, zwróci pocztą tylko 20 złr. za list rekomendowany, a resztę t. j. 14.980 złr. zapłacić im musi towarzystwo asekuracyjne i to w przeciągu dni piętnastu.

Przed ośmiu dniami wysłali pp. Sokal i Lilien także w liście rekomendowanym 8000 rs. — koperta była cienką i przedarła się. Wówczas wróciła ten list pocztą oddawcom, i przy tej sposobności „kalab pocztowy“ dowiedział się zapewne o manipulacji bankierskiej, którą obecnie tak sprytnie wyzyskał.

Napad w biały dzień. Onegdaj pewien jegomość przechodził około godziny 6tej wieczorem ulicą Miodową z zapalonem cygarem. Nagle jak z pod ziemi zjawia się przed nim trzech obdartusów z cygarami w ustach i z natarczywością domagają się ognia. Jegomość niedomyślając się niczego złego, podaje ogień jednemu. W tej samej chwili, dwóch innych zagłębiło ręce w jego kieszenie. Napadnięty niespodzianie, odrzucił rzeźmieszków od siebie i wziął się do kija, którym na szczęście rozporządzał. Zdawało się, że lotry mnką, ale inaczey się stało, gdyż rzucili się dopiero teraz na niego na dobre. Na szczęście, sukurs jakiegoś przechodzącego wyrobniaka spłoszył opryszków, którzy pędem poezeli nieckać i znikli w rozwalonem szatrze na rogu ulicy Słonecznej i Miodowej, któreśmy opiece policji tyle razy polecali. Dojdzie chyba do tego, że bez rewolwern nie będzie się można pnszczać w ulice oddalone o kilkaset kroków od śródmieścia.

Restaurator w kłopotcie. Pan W. J., znany we Lwowie z rzetelności i uczciwości restaurator, utrzymujący od lat kilkun w ulicy Krakowskiej pierwszorzędny „pokój do śniadań“ pod l. 9, przeniósł go naprzeciw pod l. 6, a urządzając z największym komfortem na sposób zagraniczny „pokój“, nie szczędził wydatków na upiększenie tegoż. Nie spodziewał się jednak żadnego kłopotu ani zarzutu z powodu zawieszenia szyldów z napisami li tylko w języku polskim. Tymczasem nazajutrz zjawia się w lokalu kilkunastu poważniejszych z młodzieży ruskiej i oświadcza uroczyście, że tak długo pomijać będą jego „pokój“, póki nie zawiesi także i napisów ruskich. — Restaurator, czyniąc zadość żądaniu, postarał się o napis rnski: „komnata do śniadań“ i sądził, że już zadowolili wszystkich, gdyż Rusini z napisu zadowoleni — powrócili. Niestety jednak, kłopot szyldowy się nie skończył, gdyż

znowu kilku z Polaków, a stałych gości, oświadczyło restauratorowi, że przestaną uczeszczać do lokalu, jeżeli nie zniknie napis ruski. — Zmartwiony tem żądaniem reustaurator, kochający zarówno Polaków jak i Rusinów, i tak jeduym jak i drugim z równą uprzejmością podający dobre trunki i smaczne potrawy, widząc, że napisy jego są powodem waśni narodowościowej, radził się przyjaciół swoich, co ma uczynić dla ogólnego zadowolenia? Przyjaciele radzą mu zdjęcie napisów polsko-ruskich, a zawieszenie niemiecko-żydowskich!

Sejmik relacyjny. Otrzymałmy pismo następujące: Niniejszem zapraszam wyborców moich do Sejmu i do Rady państwa na dzień 29 sierpnia b. r. do Stanisławowa do sali Rady powiatowej na godzinę 4 popołudniu, o której to porze będę miał zaszczyt złożyć przed nimi sprawozdanie z moich czynności poselskich. *Dr. Wojciech Dzieduszycki.*

W Kryniocy odbył się 11 bm. koncert p. Wilhelma Czerwińskiego, znanego zaszczytnie pianisty ze Lwowa. Sala czytelnicy zakładu kąpielowego była przepelniona, a publiczność zadowolona opuszczała salę. Najlepiej podobał się gawot, kompozycji koncertanta i Jareckiego „Przed bóżnicą“, tudzież koncert Beethovena b-moll z towarzyszeniem kwintetu. Program urozmaicił śpiew p. L. Miłaszewskiego (arja z „Lukrecji“) i deklamacja (Rozbitek) p. Szobera, która wywołała wielkie wrażenie. Koncertant udał się ztąd do Szczawnicy.

Towarzystwo organistów liczyło z końcem grudnia z. r. członków rzeczywistych 229 z 456 udziałami, członków wspierających 164 z rocznem wsparciem 365 złr., dobrodziejów 58 z jednorazowym darem 117 złr. 80 ct. W pierwszym półroczu b. r. przybyło członków rzeczywistych 8 z 14 udziałami, członków wspierających 3 z rocznem wsparciem 8 złr., dobrodziejów 6 t. j. z 6ciu kościołów paraf. składek za pomocą tacy zkwotą 22 złr. 25 ct., członków honorowych 2. — Majątek Towarzystwa z końcem grudnia 1883 wynosił w gotówce 1283 złr. 89 ct. — W pierwszym półroczu przybyło z wkładek 408 złr. 98 ct., z półrocznego procentu od sum lokowanych 34 złr. 52 ct., razem 443 złr. 50 ct., z których użyto na administrację 76 złr. Z dniem 30go czerwca b. r. ogólny majątek Towarzystwa wynosił w gotówce 1651 złr. 39 ct., który pozostaje w Towarzystwie zaliczkowem (plac Marjański l. 9 we Lwowie) do oprocentowania po 4½ procent.

W pierwszym półroczu r. 1884 lokowały w Towarzystwie zaliczkowem niżej poszczególnione oddziały dekanalne następujące kwoty: Buczac 550, Drohobycz 850, Tuchów 1136, Łącko 1227, Dynów 1798, Lwów 3162, Rzeszów 12287, Lubaczów 3685, Grojec 740, Czerniowce 600, Bełz 1550, Dąbrowa 1223, Oświęcim 1230, Mielec 750, Przeworsk 2295, Żółkiew 900, Trembowla 5415, Dolina 1100, Gródka 300 złr.

Dyrekcja nprasza Przewielebnych księży jako członków wspierających o łaskawe nadesłanie deklarowanego rocznego wsparcia za ubiegły rok 1882-3. tudzież wzywa członków rzeczywistych zalegających z wkładkami, ażeby takowe w dotyczących oddziałach dekanalnych jak najspieszniej opłacili, lub wprost dyrekcji centr. (na ręce W. X. T. Moszyńskiego) pl. Kapitałny l. 7 nadesłali. — Wiceprezes: *Ks. Z. Świsłelnicki.* — Sekretarz: *Wawrzyniec Brzeczowski.*

Przybycie prowinojała OO. Dominikanów z Wiednia do Lwowa, o którym donieśliśmy przed kilku dniami, ma na celn reformę tego zakonu w duchu ścisłej obserwacji. Delegat nazywa się Tomasz Anselmi.

Kradzież. Onegdajszej nocy, jakiś niewiadomy sprawca, zakradłszy się do biur archiwum map katastralnych, pozabierał sordntny pracującym tam dyetarjuszom, w które się do roboty przebiekali.

Przejechanie. Na ulicy Łaziennej (na Krakowskim) przejechał jadący próżnym wozem parobek, 7-mioletnią dziewczynkę izraelską i to dość niebezpiecznie. Przytrzymano go i oddano w ręce policji.

Szynk niebezpieczny. Wczoraj o godzinie pół do 3ej po północy w szynku A. R. pod l. 37 ulica Kaźmierzowska, okradziony został czeladnik mularski z srebrnego zegarka wartości 22 złr.

† W Tarnobrzegu zmarł d. 11 bm. Andrzej Dobrodzicki, weteran z r. 1831, z pod komendy jen. Dwernickiego; 50 lat przebył w domu hr. Tarnowskich z Dzikowa.

Fabryka cukru Józefa Lewickiego we wsi Łosno na Podolu rosyjskiem, objętą została przez Towarzystwo akcyjne z kapitałem 300.000 rubli.

Autryzowany architekt oyiwny, Jakób Holcer, z siedzibą urzędową w Rzeszowie, złożył na dniu 8 lipca b. r. przepisania przysięge.

Mianowania. Adjuncki budownictwa, Zygmunt Dawid i Franciszek Piszczek, zostali mianowani inżynierami dla służby budowy państwowych w Galicji.

Od J. I. Kraszewskiego otrzymał redaktor *Kraju* p. Piltz list następujący, datowany 3. lipca z Magdeburga, który w tłumaczeniu z francuskiego przytaczamy:

„Kochany panie! Widzę z listu pańskiego, pisanego po polsku, żeś pan nie świadom warunków, wśród których tu się znajduję. Dotychczas warunki te są wyjątkowe, korespondencja moja zostaje pod kontrolą, rękopisma, którebym chciał stąd wysyłać, muszą być tłumaczone i podlegać kontroli; skoro więc chodzi o jakie 20, 30 lub 40 arkuszy, równa się to wprost zakazowi. W ten sposób cała moja działalność literacka jest skrepowaną i z konieczności się zawiesza. Jedynie korespondencje moje do tygodników ilnstrowanych warszawskich nie ulegną przerwie, postanowiłem bowiem pisać je po francusku.

Obecnie czynię starania o to, by przestawano zamiast przekładu, na referacie, dokonywanym przez przysięgłego tłumacza. Przyprawi to wprawdzie o koszt, lecz nie tak znaczne przynajmniej. Sprawa już zrujnowała mię nieco, to zaś ostatecznie przyprawi mię o bankructwo. Nie wiem, co czynić i prawdopodobnie nic czynić nie pozostaje, chociaż o tych wyjątkowych warunkach nikt nie wie. Cóż jednak począć? jestem zrezygnowany i zdaje się na łaskę boską. Uciekałem się był do łaski, lecz prośbę moją wprost odrzucono (Gastein), o czem mi doniesiono w drodze urzędowej.

Widzicie tedy, że pomimo najlepszych chęci, pisać nie mogę, chyba w razie, gdyby mi się udało wyjednać prawo zastąpienia tłumaczeń, które są niemożliwe, przez referaty. Mam w Dreźnie i tutaj prawie 8 czy 10 tomów, które należałoby przełożyć, co kosztowałoby wraz z tłumaczem urzędowym więcej, niż wyniosą honorarja.

Chętnie dam panu nowelkę z czasów Stanisława Augusta, gdzie przedstawię starego Repnina, porównyując go z młodym (Grodno), lecz powiadam, iż to zależy od obrotu, jaki weźmie sprawa referatów. Z powyższego możesz pan powziąć wyobrażenie o moim stanie optakanym. Nađto jestem mocno cierpiący, nogi brzękną mi niekiedy do samych kolan, stopy zaś ciągle są obrzęknięte. W dodatku *emfyzema, exrema*, cierpienia pęcherza i płuc, stanowią prawdziwy krzyż pański dla 72-letniego starca.

Pan wiesz, jakem pracował w ciągu 54 lat; otóż po raz pierwszy w życiu swoim teraz miwam dnie, w ciągu których nie mogę zgoła nic zrobić, chyba czytać lub gryzmolić akwarele.

Bądź co bądź nowelkę dla pana zacznę, jeżeli stać mi się na to... chociaż nie ręczę. Bywają dnie bardzo ciężkie.

Wieżenie ciała jest błahostką, lecz więzienie myśli, dncha ludzkiego — to dopiero brzemię. Ścisłkam dłoń pańską. Wierzaj mi pan, że zrobię, co tylko będę mógł.

Przyjm pan i t. d.

J. I. Kraszewski.

W Haliczu spłonęła wczoraj popołudniu część wschodnia miasta pod zamkiem, osobliwie jedna pierzeja ulicy stanisławowskiej, zamieszkała przeważnie przez żydów. Spreżysty ratunek ocalił resztę miasta.

Wiedeń, 14 sierpnia. Woźny pocztowy Karol Foeldi z Budzina został wczoraj tutaj aresztowany zachodzi bowiem podejrzenie, iż dopuścił się kradzieży skrzynki z 30.000 złr. w. a. Poszukują jego współników.

Anarchiści na okroście. Komisarz policyjny Engel w Altonie, któremu poruczono śledzenie socjalistów w północno zachodnich Niemczech, powziął od dłuższego czasu podejrzenie, że przesyłki druków rewolucyjnych i materij wybuchowych z Ameryki nadchodzą przez Hamburg. Mianowicie otrzymał Engel doniesienie, że okręt angielski „Elisabeth“ wiezie taką przesyłkę. Przy nadejściu okrętu, udał się Engel w asystencji policyjnej do portu i przedsięwziął rewizję u wszystkich majtków. Rewizja wydała nadszpiewanie obfity polów, przytrzymano bowiem ogromne wory druków rewolucyjnych we wszystkich językach, spisy grup anarchistycznych w Niemczech i w Austrii. Miano nawet zabrać cały transport dynamitu i innych materiałów wybuchowych. Kapitan okrętu nie wiedział o dzia-

aniu anarchistycznym swych podwładnych. Czterech majątków aresztowano.

W paryskim konserwatorjum przy rozdzielaniu nagród wznowiły się znów gwałtowne sceny. Przy konkurencji instrumentów dętych oświadczył profesor Arben, że przedłożony jego uczniowi do grania kawałek jest za trudnym. Publiczność głośnie klaskaniem oświadczyła się za Arbanem. Dyrektor Ambroise Thomas zwrócił się na to gwałtownie do Arbana z oświadczeniem, że wybór kawałków należy wyłącznie do Jury. Nato uczeń Arban przystąpił do instrumentu i odegrał trudny kawałek znakomicie. Ucieszony tem Arban zwrócił się do dyrektora mówiąc nprzejmie „byłem trochę za żywy, przepraszam pana“ dyrektor zadawając się tem oświadczeniem krzyknął z pasją: „daj mi pan spokój, tu nie jest miejsce do zabawy“. Na tę gburowatość dyrektora publiczność wybuchła tak szalonym wrzaskiem i piskiem, że musiano przerwać popis. Ministerjum wdało się w tę sprawę i mówią o dymisji dyrektora. Zdaje się że nie ma miejsca na ziemi, gdzieby chociaż 2 muzycy w zgodzie ze sobą żyć mogli.

Książę Wiktor Napoleon, przybył do Wiednia 13 b. m. w towarzystwie markiza de Lavalette. Książę Wiktor jest jak wiadomo synem księcia Jéroma i otrzymał w ostatnim czasie rentę 40.000 franków, o której pochodzeniu, krążą nadzwyczajnie wieści. Jedni opowiadają sobie, że jest to spadek po cesarzowej Marji Annie, drudzy znów utrzymują, że to dar jakiegoś bogatego winiarza z Epernay. Pochodzenie tej renty zachował książę nawet przed swoim ojcem w tajemnicy, z którym zresztą zerwał wszystkie stosunki ażeby jak publicznie ogłosił „wyzwolić się z kompromitującej solidarności“. Po tem oświadczeniu udał się książę Wiktor w dłuższą podróż, dla zmanifestowania swej nowej niezawisłości.

Wieloryb 3 metry długi ukazał się 11 b. m. w porcie tryestyńskim.

Nieszczęśliwy wypadek w górach. Profesor czeskiego uniwersytetu dr. Mirosław Tyrscz, bawiący podczas feryj z rodziną w Styryi, wybrał się przed kilkoma dniami na dzień w Alpy. Od tego czasu nie powrócił więcej, a to wśród okoliczności, które każą przypuszczać, iż Tyrscza spotkał w górach nieszczęśliwy wypadek.

O trzęsieniu ziemi donoszą z Nowego Jorku pod dniem 10 b. m. Trzęsienie ciągnęło się wzdłuż wybrzeża atlantyckiego od Maine aż do Maryland i na zachód aż do gór Alleghany. Najsilniejszym było wstrząśnienie w Hartford, gdzie nawet kilka osób doznało uszkodzenia. W Nowym Jorku i kilku innych miejscowościach, przestraszeni mieszkańcy powybiegali na ulicę i długi czas obawiali się wracać do mieszkań. W Bostonie 6 razy dały się czuć tak silne uderzenia podziemne, że aż się domy zachwiały.

Światło elektryczne na pobojuwiskach. W październiku zeszłego roku, wygłosił dr. Mundy, sekretarz wiedeńskiego towarzystwa ratunkowego 2 odczyty o użyteczności światła elektrycznego, przy odszukiwaniu i ratowaniu rannych na pobojuwiskach. Następnie na życzenie arcyksięcia Rudolfa odbyła się pod kierownictwem dra Mundy próba, która jednak z powodu niepogody nie zupełnie dobrze wypadła. Obecnie otrzymał dr. Mundy od angielskiego Stowarzyszenia czerwonego krzyża wezwanie, do powtórzenia tej próby. Dr. Mundy w istocie udał się natychmiast do Londynu, gdzie na zaimprovizowanym pobojuwisku próbę przedsięwziął. Chodziło o odszukanie 100 rannych i zaaplikowanie im pierwszej pomocy. Przenośny wagon oświetlający, okazał się doskonałym a cała próba udowodniła, że światło elektryczne znakomite podczas wojny oddać może usługi.

Niebezpieczny zbrodniarz. Z Znaim donoszą pod dniem 10 b. m. Temi dniami udało się żandarmowi schwytać zbrodniarza, który od dłuższego czasu niepokoił całą okolicę. Jest nim 36-letni Willner z Paulitz, karany za rozmaite zbrodnie już 8 razy. Po odbyciu ostatniej kary wrócił Willner w lipen b. r. w okolicę Paulitz i zaraz na drugi dzień obrabował na gościńcu 12-letnią dziewczynę. Było to 18 lipca, a od tego dnia do 10 b. m. popełnił on niemniej jak 10 rabunków. Między innymi zrabował i zbezczeszczył pięć kobiet. Doszło do tego, że chłopcy bali się sami w pole wychodzić. Dopiero 10 b. m. udało się wachmistrzowi żandarmerji nazwiskiem Keska, schwytać niebezpiecznego zbrodniarza na dworcu kolejowym w Groeschlmauth.

Majątek narodowy Franoji. Ekonomista Paul Leroy Beaulieu podjął się trudnego zadania, oblicze-

nia majątku narodowego we Francji. Za przykładem dawniejszych statystyków wziął on za podstawę obliczenia, spadki zgłoszone do opodatkowania. Rzecz prosta, że obliczenie to nawet w przybliżeniu nie może być prawdziwym i tylko celem porównania z innymi państwami może mieć względną wartość. Wartość kapitału skonstatowanego przez spadki wynosiła:

	miljon. frank.		miljon. frank.
1830	1451	1875	4253
1840	1608	1876	4701
1850	2025	1877	4483
1855	2406	1878	4748
1865	3029	1879	5003
1870	3372	1880	5265
1871	5010	1881	4914
1872	3951	1882	5026

Do tej cyfry dodał Leroy wartość rocznych darowizn między żyjącymi. W roku 1882 wynoszą te darowizny 1046 milionów, suma zatem spadków i darowizn w tym roku wynosi 6073 milionów. Dla obliczenia majątku narodowego ułożył pan Leroy powyższą cyfrę przez ilość lat, o które spadkobierca przypuszczalnie przeżyje spadkodawcę, i przyjmuje te lata na 30—36. W ten sposób obliczony wynosi majątek narodu francuskiego 218,828 milionów franków. Sam Leroy jednak uważa to obliczenie za fałszywe i przyjmuje natomiast prawdopodobną cyfrę 175—180 miliardów.

Z tego przypadać ma na ziemię 75 miliardów, na domy 21, na papiery wartościowe 23, kapitał obrotowy w gospodarstwie rolnem 12, kapitał handlowy 8 itd.

O upadku wielkiej fabryki ohininy donoszą z Medjolanu. Aktywa wynoszą 11,586,517 a pasywa 10,919,435 lirów. Fabryka sama warta około 3 milionów a zapasy chininy i surowego materiału przeszło 5 milionów. Między wierzycielami upadłej fabryki znajduje się wiedeńska firma Dutschka et Cie z kwotą 444.000 lirów.

George Sand o księciu Napoleonie. Dnia 10go b. m. nastąpiło w La Chatre odsłonięcie pomnika George Sand w obecności jej rodziny i wielkiej liczby publiczności. Równocześnie ogłosił wydawca Calman Lévy szósty tom jej korespondencji. W tomie tym znajduje się kilka listów pisanych przez nią do księcia Jeroma Napoleona. Listy te świadczą więcej o idealizmie antorki, aniżeli o jej krytycznym sędzi, niemniej jednak czytają się z wielkim zajęciem. Tak pisze George Sand do księcia dnia 25go listopada roku 1870: „Mimo pańskich wymownych słów, nadziei i dobrych chęci, mimo pańskiej walki o wszystko co dobre, wzniosłe i szlachetne, cierpiałeś pan przez lat 20 i dziś dopiero uważam pana za wybawionego. Zdaje mi się jakobyś odnalazła pana znów jak przed 20 laty, przewidującego nieszczęście i walczącego przeciw proskrypcjom. Nadejdzie czas spokoju, a wtedy wszyscy słuchać będą słów pańskich. Historia odda cześć zasługom pańskim. Dla tego zmiany zewnętrzne w pańskim położeniu, spowodowane upadkiem cesarstwa, nie mogą uważać za nieszczęście dla pana. Gdyby możliwym było ugruntowanie się pańskiej dynastji, chciałabym widzieć pana na miejscu tego, który swem postępowaniem doprowadził nas do upadku. Rzeczpospolita ma się za dostatecznie silną, ażeby wszystko znów naprawić — niech ją Bóg wzmocni, bo ona jest moją zasadą, moim ideałem.

Żytomierz. W jednym z ostatnich numerów gazety *Wołyń*, opisana została cała żydowska wiceadministracja pocztowa. W miastach kraju połud. zach. (tj. Wołyń, Podole, Ukraina), odbywa się od czasu do czasu pewnego rodzaju licytacja na urząd „głównego listonosza żydowskiego“. Otrzymujący posadę, wnosi pewną sumę do „kahału“, i od tej pory, on jeden, na mocy ogólnego pełnomocnictwa swych współwyznawców odbiera za nich i dla nich całą korespondencję pocztową, przyczem pobiera od każdego adresanta po kop. 5 na liście zwyczajnym, i po kop. 10 na rekomendowanych. Żydzi przyjezdni, chcą czy nie chcą, stosować się muszą do „ustalonej“ powtórnej taryfy. Na liczne zażalenia samychże żydów, pocztmistrze odpowiadają zwykle: „a cóżżeście dawali plenipotencję?“ Takie urzęda przechodzą niekiedy w spadku z ojca na syna. W Żytomierzu wice-pocztmistrz żydowski, chłopczyzna niedorostek, urząd swój otrzymał po śmierci matki, a ta otrzymała go po zgonie babki. W Kijowie, obecny pocztmistrz główny dla spraw żydowskich dorobił się na tym „geszeftie“ ogromnego majątku; zbudował dom, trzyma czterech pomocników i tyleż koni dla rozwożenia korespondencji“.

Pismo wołyńskie, podając ten fakt, dziwi się, że podobne plenipotencje istnieć mogą w Rosji. Nas dziwiłoby raczej co innego, a mianowicie: z jakiej racji cztery owe konie są na usługach osoby prywatnej, nie zaś zarządu pocztowego. Nie jest przecież dla nikogo tajemnicą, jakim to jeszcze trybem prymitywnym odbywa się w wielu miejscach kraju zachodniego dystrybucja korespondencji: przychodzi się po nią osobiście, niekiedy z za dziesiątej rzeki. O listonoszach parafialnych, z urzędu, istniejących w Europie od lat czterdziestu, nikt i nie pomyślał chyba u nas u podnóża Ponar, pod Białowieżą lub na bniżnych stepach ukraińskich, kędy wiatr po dawnemu wędzi stopy kozaka.

Kamieniec Podolski. Korespondent *Kraju* pisze: Do egzaminu dojrzałości stawało w kamienieckim gimnazjum 39 uczniów i 9 eksternistów; z pierwszej kategorii czterech cofnęła rada pedagogiczna, trzech egzaminu nie zdało, z eksternistów znowu czterech nie otrzymało atestatu; pozostali 37, co do wyznań takie przedstawiają cyfry: prawosławnych 18, katolików 10, protestantów 2, izraelitów 7. Dodać tu winniśmy, że miejscowa szkoła posiada wyjątkowe stypendjum, świadczące o miłującym sercu ofiarodawcy: był nim Jan Worenin, stary kawaler, lekarz podobno wojskowy, wołynianin rodem; daleko za Dniepr, przed dwudziestu laty burzą ówczesnych wypadków zagnany, umierając samotnie, przeznaczył sporą sumę dla zakładów naukowych, w południowych prowincjach, wchodzących w skład kijowskiego generał-gubernatorstwa, z warunkiem, by odsetki od niej używano na opatrzenie ubogiej młodzieży, kończącej gimnazjum i to młodzieży tylko chrześcijańskiego wyznania. Kamieniec dostał 7.000 rs., procent od tej sumy 385 rs.; w tym atoli roku ubóstwa zebrało się więcej, niżli to dawniej miało miejsce, p. Peter więc, dyrektor szkoły, zabiegliwością swoją powiększył ją do 793 rubli; dwunastu maturzystów, bez różnicy wyznania, otrzymało zapomogę, której wysokość do potrzeby zastosowano; wahała się ona między 100 a 35 rublami. Pilniejsi nadto uwolnieni zostali od wpisowego w uniwersytecie, przez czas słuchania kursów, co już jest pomocą wielką, zważywszy na wysokość opłaty, dochodzącej 80 rs. rocznie. Ztąd też matrzyści zwykle składają deklarację kędy się udać zamierzają i jakiemu zawodowi poświęcą się w przyszłości; otóż z kamieńczanów wędruje 8 do Petersburga, 8 do Kijowa, 7 do Charkowa, 4 do Odessy, po 1 do Warszawy, Dorpatu i Moskwy. Z nich 10 zamysła studjować prawo, 7 medycynę, 4 matematykę, 2 nauki przyrodnicze, 3 filologję, 4 inne specjalności w spisie nie oznaczone. Nim skończą ze szkolnictwem, dodam tutaj, że Mohylów podolski, suplikował długo, nim się domodlił u władz odnośnych pozwolenia, upoważniającego do otwarcia szkoły wyższej żeńskiej; że kapitał na ten cel potrzebny posiada, nie wątpimy o tem, przecie jest to jedno z najludniejszych, najbogatszych i najwięcej handlowych miast na Podolu. W ślady jego i sąsiedni Bar wstępuje: burmistrz miejscowy kołaczę o progimnazjum, fundusz odpowiedni 12.000 rubli wynoszący złożyło już miasto. Czyżby inicjatorem projektu był ten sam, który to mury starego zamku Bony wystawił na sprzedaż?

Przed kilku dniami opuściła prasę książka pod tytułem: „Zbiór wiadomości o gubernji podolskiej“ (*Sbornik swiedienij o Podolskoj gubernji*) — (Zeszyt III); jest to wydawnictwo miejscowego statystycznego komitetu, ułożone nie wedle pewnej metody, przyjętej przez urzędowe instytucje tego rodzaju; zamało się bawi statystyką, zwykle niedokładną, historją opacznie opowiadaną, natomiast podaje bardzo ciekawe cyfry o przemyśle miejscowym, więc o cukrowarstwie, gorzelnictwie, fabrykach sukna, szkła, cegielniach, wapnicach i t. d. Szczegóły o książeczce tej odkładamy do następującego listu — na dziś byłoby już za wiele...

Sarah la bruleuse. Ten przydomek Sary Bernhardt wzmocnił znów nowy wypadek. Ledwie artystka wyjechała z Paryża do wód, wybuchł w jej mieszkaniu pożar. Na szczęście służąca jej miała kochankę — pompiera, który korzystając z nieobecności pani, w najlepsze się z nią zabawiał. Usiłowaniam pompiera i jego kochanki udało się stłumić ogień prawie w okamgnieniu, ucierpiał tylko sufit sypialni, malowany przez malarza Clairin.

Konkurs muzyczny. Towarzystwo filharmoniczne w Londynie wyznaczyło nagrodę 20 gwinei za najlepszą uverture koncertową. O nagrodę ubiegać się mogą nie tylko anglicy, lecz artyści wszelkiej narodowości.

Małżeństwo z interesu.

— Wiesz, że piękna baronowa idzie za mąż za bogatego wdowca fabrykanta Z.?

— Nie może być.

— Zapewniłam się.

— Jakto, czyż rodzice nie wiedzą, że przed pół rokiem opuścił dopiero zakład obłąkanych?

— Ba, przecież to małżeństwo z interesu.

Report policyjny. Skradziono: Pani L. K. z Buska z kieszki chusteczkę z dwoma pierścionkami złotymi wart. 20 zł. Panu M. P. ul. Karola Ludwika Nr. 31 marynarkę koloru ciemno-zielonego wart. 8 zł. P. M. K. zarobnicy pugilares z kilkoma centami, kartką zastawniczą Nr. 64561. Zgubiono bransoletkę koralową, składającą się z dużej róży koralowej i siatki ruchomej połączonej złotem. Pugilares czarny z cyframi K. L. kartkę zastawniczą Nr. 74149, pugilares czarny z kwotą 3 zł. parasol czarny jedwabny w ceratowym futerale. Zakwestjonowano płaszcz zimowy służby kolei lwowsko-czerniowieckiej i inną odzież. U Ambrozego Rycharskiego ul. źródłana Nr. 6, znajduje się papuga, którą właściciel może odebrać.

Teatr, literatura i sztuka.

Zbiór ustawy i rozporządzeń administracyjnych wydawanych przez Jana Rudolfa Kasparka wyszedł zeszyt VIII. zawierający dalszy ciąg rozporządzeń dodatkowych do ustawy przemysłowej, ordynacji wyborczej do handlu odnośnym i dodatkowe przepisy o ochronie znaków przemysłowych, wzorów i modeli o przywilejach, o składach, giełdach, stręczycielach handlowych, o młynach, monetach, wreszcie przepisy o papierach kredytowych. Dział ten zawiera statut Banku krajowego, ustawę o zapisach dłużnych, wreszcie przepisy o kasach oszczędności.

Przeglądu sądowego i administracyjnego nr. 33 zawiera: O statutach korporacyjnych przez władzę państwową zatwierdzonych i ich stosunku do ustaw państwowych napisał dr. Zygmunt Lilienfeld. — Przepisy o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek na meljoracje gruntów. — Praktyka sądowa. — Zapiski literackie. — Wiadomości urzędowe.

Telegramy „Kurjera Lwowskiego“

Warszawa, 14. sierpnia (poczta do granicy). Generał Gurko oglądał wczoraj okół wojsk na Powązkach i Bielanych i dawał komendantom instrukcje. Rewizja ta trwała do godziny 8 wieczorem.

Po capstrzyku gdy Gurko powracał ulicą Bielańską do miasta, padł strzał tuż koło klasztoru Kamedułów i wywołał ogromne zamieszanie. Żandarmerja po ciemku rzuciła się w kierunku skąd wyszedł strzał, ale sprawcy nie ujęto.

Berlin, 14go sierpnia. *National Ztg.*, pisząc o zjeździe Kalnokya z Bismarkiem w Warzynie, konstatuje, że Węgrzy są niezadowoleni z tego zjazdu, ponieważ chodzi o dodatkowy warunek do przymierza austro-węgierskiego, który się Węgrom nie podoba.

(J) **Wiedeń, 14go sierpnia.** Dzisiaj *N.W. Tagblatt* podaje telegram z Warszawy o strzelaniu na Gurkę, gdy wracał z obozu do miasta.

Wiadomości polityczne.

Lwów, 14go sierpnia. Onegdaj i wczoraj odbywały się w namiestnictwie przy udziale marszałka narady nad rozdziałem zaliczki bezprocentowej w kwocie 300.000, udzielonej ze skarbu państwa na zasiewy w okolicach powodziej dotkniętych. Kwota ta okazała się tak małą, iż z wykazanej przez wydziały powiatowe lub starostwa potrzeby kwotalnej przyznano zaledwie połowę, a nawet $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ część, lub jeszcze mniej. Itak: Bóbrka (żądała 7950) dostanie 4000, Bochnia (43893) 18000, Brzesko (90.620) 40.000, Brzozów (11.695) 1500, Chrzanów (18.843) 1800, Dąbrowa (46.321) 14.000, Jarosław (106.482) 15.000, Jasło (20.000) 4000, Kolbuszowa (6900)

1000, Kraków (30.000) 12.000, Łańcut (23.000) 9000, Mielec (38.894) 11.000, Pilzno (43.844) 18.000, Przemysł (47.000), Rohatyn (6.800) 2000, Ropczyce (3000) 2000, Rudki (10.000) 2000, Rzeszów (34.051) 2000, Sambor (3350) 2000, Sanok (12.000) 1800, Stanisławów (11.384) 6000, Stryj (4930) 2000, Tarnobrzeg (18.800) 8000, Tarnów (37.721) 3000, Tłumacz (5000) 1000, Wadowice (56.500) 20.000, Wieliczka (22.458) 7000, Żydaczów (4000) 2000.

Nie otrzymują powiaty Dobromil, Gorlice, Myślenice i Nowy-Sącz, odroczone zaś decyzję co do powiatów Biała, Drohobycz, Nisko i Staremiasto, gdzie wydziały powiatowe wykazały potrzebę, a starostwa nie. Obdzielono ogółem tylko 28 powiatów. Zaliczki te rozdawać będą w porozumieniu z delegatami powiatów. Dotychczas wydał rząd na potrzeby doraźne 155.460, Wydział krajowy zaś z komitetami krajowymi 54.146 razem 209.606 złr. — Dziś obradowano nad repartycją kwoty zapomogowej 440.000 przeznaczone ze skarbu na roboty publiczne dla dostarczenia ludności zarobku i przyznano ogółem 169.200 złr. dla 22 powiatów: Bochnia, Brzesko (14.800), Dąbrowa (15.000), Jarosław (9.000), Jasło, Kraków, Łańcut, Mielec (40.000), Nisko, Pilzno, Rohatyn, Ropczyce, Rudki, Rzeszów, Sanok, Stanisławów, Staremiasto, Tarnobrzeg (23.000), Tarnów (12.000), Wadowice, Wieliczka (6000) i Żywiec. Ponieważ namiestnictwo ze sumy 440.000, rozporządzeniem cesarskim wyznaczonej, strąca 88.000 złr., które już przedtem wydało na zapomogi doraźne, przeto pozostaje jeszcze do dyspozycji tylko 145.800 złr. dla reszty powiatów.

Warszawa 14 sierpnia. Na wszystkich stacjach telegraficznych podczas przejazdu cara urzędzone być mają pracownice fotograficzne (!), które obsadzone zostaną żołnierzami. Władze czynią olbrzymie przygotowania celem iluminowania miasta.

Z Wilna otrzymał petersburski „Grażdanin“ liścik (piśmięco), z którego redaktor tego pisma wyjął na obecne danie jedynie ustęp najbardziej, jak się zdaje, ironiczny i uszczypliwy. Brzmi takowy: „Jakże miło jest sercu przekonywać się z każdym dniem więcej, że sprawa nasza postępuje pomyślnie i praktycznie (to rzecz główna), bez fanfaronady i bez komedji. Jestem tu od niepamiętnych już czasów, a dziś dopiero zaczynam trochę wierzyć, że istotnie kraj północno-zachodni stanie się w krótko niepowrotnie rosyjskim. Rzecz śmieszna, a jednak tak jest: dowodem na to — żydowie. Pomiędzy sobą nawet mówią już oni po rosyjsku, nie tylko w Wilnie, lecz i na prowincji. Dzieci i żony ich, rosyjskie zaczynają odbierać imiona: „mój Włodzia“, „moja Soniczka“ i t. d. Historyczna to marka czasów. Z Polakiem żyd koniecznie gada po rosyjsku; gada więc i Polak za nim. Akcent polski w mowie rosyjskiej słyszeć się daje ciągle; a już dzieci tych Polaków, mówiących z polską po rosyjsku, w szkole junkrów, w gimnazjach, mówią po rosyjsku czysto jak Rosjanie sami. Przytem, oto co jest ważne: widać, i bardzo widać napływu ludności z Rosji. Lud po miastach przechodzi powoli do przekonania, że on istotnie rosyjski. Nie mało dopomaga temu domostwo. Ale co do własności ziemskiej, ta po dawnemu trzyma się obrzydliwie (skwierno)“. Jeżeli wyż przytoczone szczegóły o żydach są prawdziwe — to smutne dają świadectwo temu żywiołowi.

Wiedeń 14. sierpnia. Według doniesienia *Pol. Cor.* z Warszawy, miała policja znaleźć u aresztowanego Junowicza, studenta prawosławnej teologicznej akademji w Moskwie, ważne dokumenta. Dnia 8. sierpnia przywieziono do cytadeli warszawskiej kilku rosyjskich urzędników z Płocka. Wieści krążące za granicą o aresztowaniach warszawskich są w ogóle przesadzone. U Bardowskiego miano znaleźć rodzaj memorjału dla komitetu centralnego o zapatrywaniach propagandy nihilistycznej na stan rzeczy w Polsce.

Fremdenblatt omawiając spotkanie Bismarka z Kalnokym podnosi, że przymierze między oboma wielkimi państwami służy zarówno ich specjalnym, jak i ogólnie-europejskim interesom. Jest ono ugruntowane na poszanowaniu praw cudzych, na obronie praw własnych, skierowane przeciw zakłóceniu pokoju, a oba państwa są gotowe włożyć wszystkie swe siły, aby zapewnić na kon-

tynencie spokój i prawny porządek. Z tego zasadniczo wypływa, że Kalnok, ani Bismark nie mogą w porozumieniu się warzyńskim mieć żadnych żywych, politycznych celów w planie, przeciwnie z czynnością tych obu mężów stanu wypływa, że mają na celu powstrzymanie wszelkiej akcji, która mogłaby doprowadzić do zawikłań europejskich. Robota w Warzynie będzie służyć pokojowi i ściślej jeszcze złączy węzły obu mocarstw, do czego żadnych osobnych układów nie potrzeba. Zgoda, wzajemność i bezwzględna otwartość obu ministrów są ważnymi czynnikami do prowadzenia dalekiej sprawy pokoju.

Pol. Cor. pisze: Kalnok odjeżdża dzisiaj o 11 godzinie do Warziny, aby Bismarkowi złożyć wizytę.

Zjazd pedagogiczny w Opawie, mający nastrój ultragiermański, skończył się dnia 13. b. m. tak skandalicznym komersem prusofilskim, że prezes zjazdu oświadczył, iż za awantury tam wynikłe, nie można zwać odpowiedzialności na zjazd.

Budapeszt 14. sierpnia. *Pester Lloyd* pisze z powodu wiadomości o podróży emisariuszów rosyjskich po Bośni artykuł, w którym przedstawia przymierze Austrii z Rosją jako rzecz śmieszna. Przymierze to może być korzystne tylko dla Rosji, która na dobrych stosunkach z Austrią i Niemcami nie nie straci, bo niczego nie stawia na kartę a nie rzeka się swej taktyki. Na Bałkańskim półwyspie agituje ona jak dawniej przygotowując sobie teren do akcji przyszłej. Artykuł zwraca się przeciw uludzie, która wierzy, że pokój zapewniony będzie, jeżeli Austrija ciągnąć będzie za sobą jak kajdany, kłamliwą przyjaźń Rosji i tem samem skoszlawi swą własną akcję. *Pester Lloyd* niewymyślił wcale nic nowego. Dziennikarstwo polskie od dawna wskazywało na niebezpieczeństwo przymierza z Rosją, które tylko wychodzi na korzyść tej ostatniej.

Ministerstwo handlu rozszerzyło częściowe zniesienie zamknięcia granicy od Rumunji, także na barany i inne produkta zwierzęce, przychodzące z Dobruczy.

Paryż 14. sierpnia. Dzienniki republikańskie twierdzą zgodnie, że Ke-Lung nie zostało dotąd zajęte, ale oficjalnie ogłoszono mimo to depeszę, że admirał Lespes przeprowadził blokadę tego portu. Dnia 6. b. m. Chińczycy ostrzelali flotę francuską, ale działa okrętowe zmusiły wkrótce chińskie baterje do milczenia. Francuzi nie ponieśli strat w ludziach. Admirał kazał zagwoździć dla bezpieczeństwa armaty chińskie, przy czem marynarze stracili 1 zabitego i 2 rannych. Okręty stoją przed portem i niepozwalają Chińczykom brać węgla. Przed Shangajem stoją 4 okręty, chroniące Patenotre.

W małej wiosce Omergues w departamencie Basses Alpes skonstatowano w dwu dniach 40 wypadków śmierci na cholere.

Wersal 14 sierpnia. Po odrzuceniu wszystkich poprawek kongres uchwalił wszystkie artykuły projektu rewizyjnego i przyjął całą rewizję konstytucji 509 głosami przeciw 172. Skrajna lewica oświadczyła, że się wstrzymuje od głosowania, ponieważ projekt rewizyjny obraża zasady demokracji. Klerykał hr. de Mun rzekł: „Debata kongresu dowodzą bezsilności republikanów, Francja to osądzi“. Prezydent ogłosił, że sesja zamknięta.

Berlin 14. sierpnia. *Berliner Tageblatt* donosi: Jak słyhać, hr. Kalnok jedzie na przyszły tydzień w odwiedziny ks. Bismarka do Friedrichsruhe, dokąd uda się Bismark z Warziny. Zaprosił on hr. Kalnokiego jeszcze przed wyjazdem z Ischl osobnym listem.

Berlin dnia 14. sierpnia *Nordd. Allg. Ztg.* oświadcza w sprawie rozmowy Schlözera z reporterem *Hamburskiej Korespondencji*, że jest dostatecznie poinformowana, aby zapewnić, iż doniesienia *Hamburskiej Korespondencji* są niedokładne, a stolica apostolska w zadowolający sposób została o tem zawiadomiona.

London dnia 14. sierpnia. Jak donoszą z Brighton, książę Wellington umarł po południu na tamtejszym dworcu kolejowym. Biuro Reutersa donosi z Shangai: Potwierdza się, że Tsung-liyamen wniósł protest do mocarstw przeciw bombardowaniu Kelungu. Tsung-liyamen równocześnie postanowił stawiać opór żądaniom Francji. Wicekról Li-hung-tsang postawiony został w stan oskarżenia o sprzedaż chińskich okrętów pewnemu amerykańskiemu domowi handlowemu.

Narodnaja torhowla

otworzyła swe składy we Lwowie, ul. Ormiańska 1. 2, w Stanisławowie i w Przemyśle.

Cel Towarzystwa: a) wytworzyć wśród narodu stan kupiecki i przez to otworzyć nowe źródła zarobku. b) Gościom swoim dać sposobność nabywania potrzebnych towarów w jakości możliwie najlepszej i po cenach najniższych. c) sklepikom dostarczyć potrzebnego towaru dobrego po cenach najniższych. Towarzystwo nie ogranicza się na handel tylko niektórymi artykułami; ono może rozszerzyć swój handel na towary różne, jakie tylko w handlu miejsce mieć mogą. — Na teraz, ponieważ wszystko na raz trudno przeprowadzić, wprowadzono w handel wszelkie korzenne i kolonialne towary i wszelkie przybory do pisania: na handel żelazem rozszerzą się składy TORHOWLI w najkrótszym czasie. Składy TORHOWLI otwarte dla wszystkich gości, nie tylko dla członków.

Ceny niektórych artykułów za pół kilo.

	zł. et.	
I. Kawa Ceylon I	1 03	Przy odbiorze 5 klg. liczy się
II. " " II	90	za klg. Ceylon I po 2 zł., II po 1 zł. 75
III. " " III	80	et., III po 1 zł. 54 et. — Perłowa po 1
IV. " Perłowa	1 —	zł. 96 et. — Kuba po 1 zł. 90 et. —
V. " Mocca	1 —	Jawa po 1 zł. 80 et. Menado po 1 zł.
VI. " Kuba	96	50 et. — Rio po 1 zł. 50 et. — Kam-
VII. " Jawa złota	93	pinas po 1 zł. 30 et.
VIII. " Menado	75	
IX. " Rio zielona	75	
X. " Kampinas	65	

Kawa zielona, zdrowe ziarno

liczy się a 7-60 za 5 klg.

w cienkim woreczku wraz z opakowaniem i opłatą pocztową na miejsce.

Polecenia godna, dla swej tanioci i dobrego smaku

HERBATA

ze składów K i S. popowych w Moskwie w oryginalnych paczkach 1/2, klg. po 65, 70, 80 i 1 zł. i 1 zł. 20. — Inna pół kilo po 1 zł. 50, 2 zł. 50, 3 zł. 50 i 5 zł. — wysiewki pół kilo po 1 zł. 20, 1 zł. 40 i 1 zł. 65.

W I N A

węgierskie, austriackie i francuskie, w butelkach i na litry. Pocztą wysyła się na żądanie w baryłkach po 3 i pół litry. Cena wina dobrego po 60 et. litra i wyżej, stopniowo aż do 3 zł. za tokajskie.

Przyjmuje się także zamówienia ze składów węgierskich do wysyłki wprost w beczkach i wtedy zalicza się znacznie niżej. W takim wypadku, poleca się wina już na 40 do 50 et. litra, ale przy odbiorze beczki od 135 do 150 liter.

C O G N A C

z sławnej znanej firmy „BISCUIT DUBUCHE“ po cenach najumiarkowańszych.

MASŁO ceny zniżone. **MIÓD PATOKA**, słynny za 1 klg. 50 et. i t. p. artykuły korzenne, kolonialne i przybory do pisania.

Mając nadzieję że P. T. Publiczność zechce korzystać z bogato zaopatrzonego składu, a tem samem przyczynić się do rozwoju ważnego w naszym kraju i dla narodu naszego przedsiębiorstwa, gotowi do sumiennych usług,

Zostajemy z głębokim szacunkiem **DYREKCJA.**

NIEMA JUŻ MOLI!

bo Fenilin jest niezawodnym i wypróbowanym środkiem do wytępienia moli wraz z zarodkami.

Flakon 60 et.

Papier ochraniający

futra, suknie, książki i t. p. przedmioty od moli.

Sztuka 3 et.

Ziółka antymolowe

są nieocenionym nabytkiem do przechowania większych ilości sukien.

Kilo 3 zł.

Wreszcie Piżmo, Kamfora, Paczula, Olej terpentynowy, Naftalina, są do nabycia

w dowolnej ilości

w Fabryce chemiczno-kosmetycznej

J. IH NATOWICZA

ul. Kopernika 1. 3 we Lwowie,

w Krakowie (Sukiennice 1. 20). (147)

MORSZYŃ

Zakład kąpielowy, solankowo-borowinowy i hydrotępczanowy.

Wzięty w dzierżawę przez podjątego od Towarzystwa lekarzy Galicyjskich, odnowiony i na świeżo urządzonej w roku biegnącym, otwarty jest od 20 maja. Kąpiele solankowe i borowinowe, hydrotępczanie, lezenie klimatyczne i dyetetyczne. Mieszkania suche, piękne umiobowane, żadenki opalane osobno dla mężczyzn i kobiet, — sala do zabaw z fortepianem, kriegelnią i gimnastyką i przynajmniej szpilkowy do przechadzki.

Kuchnia dla gości kąpielowych we własnym zarządzie; restauracji publicznej Zakład nie posiada. Przyjęcie za porównaniem listów, tylko leczących się. — Ceny umiarkowane. Stacja kolei Albrechta, poczta i telegraf w miejscu. Blizszych obywateli udziela.

Dr. Aleksander Medwey
Lekarz i kierownik Zakładu.
(187)

Ogłoszenia drobne mogą być z adresem lub bez niego i tylko dzień po dniu podawane. Wszelkich informacji dostarcza bezpłatnie Administracja ulica Akademicka 1. 3, od 8 do 12 godz. rano.

Drobne Ogłoszenia

Cena jednego ogłoszenia do 6 wierszy 20 et.

Listy znaczone literami lub cyframi przyjmują się i wydają za okazaniem biletu inseratowego. Na żądanie Inseraty układa Administracja.

Doniesienia rozmaite.

Gruntownie, szybko, bez przerwy zatrudnienia i pod ścisłą dyskrecją leczą choroby syfilityczne i skórne, tudzież wszelkie następstwa nabyte lat młodzieńskich. Specjalista do chorób syfilitycznych i skórnych pr. lekarz Medyc. Chirurg i Akuszer Jan Kurpiel przy ulicy Wałowej 1. 3. Ordynuje od godziny pół do 10, do 12 przed południem; od 2 do pół do 6 po południu. Zamiejscowym udziela rady listownie i wysyła lekarstwa. (1620)

Des demoiselles françaises qui se trouveraient sans place-peuvent trouver le logement et la table chez Marie Bruchon, rue Skarbowska. 37 Léopol. (629)

Poszukuje się młyna do dzierzawy, wodnego o trzech lub więcej kamieniach w dobrym stanie i korzystnym miejscu. Zgłoszenia przyjmuje Adm. „Kurjera Lwów“ pod lit. A. J. W. (858)

Profesor szkół średnich przyjmując uczniów do dobrego, domu na wikt i stancje zapewniając najtroskliwszą opiekę i nadzór w naukach, Blizszych informacji udziela pani Skalka ulica Pańska 1. 13 I. piętrze. (861)

Posady i zatrudnienia.

Ekspedycyjny pocztowy uzdolniony telegraficznie znajdzie niezwłocznie umieszczenie. C. k. Urząd pocztowy w Storożynie. (850)

Młody człowiek, obznajomiony z drukarstwem, znajdzie zaraz korzystne zajęcie przy ręcznej prasie „accident“ w składzie papieru K. Sochaniewicza w Tarnopolu. Zgłoszenia przyjmuje do 25 sierpnia b. r. (855)

Potrzebna zaraz klucznica, obznajomiona z gospodarstwem kobiecym i rachunkowością domową. Wiadomości udzieli Paweł odzwierny ul. Ossolińskich 1. 10. (856)

Urząd pocztowy w Jasienicy poszukuje natychmiast ekspedytora pocztowego do samoistnego prowadzenia urzędu. Wynagrodzenie miesięczne: wikt, mieszkanie, pranie, usługa i 20 zł. (853)

Szukający zajęcia.

Gorzelnik kawaler, z praktyką 16 letnią i chludnymi świadectwami z większych majątków, obznajomiony z aparatami tak zwykłymi, jak i parowymi, życzy sobie objąć posadę u p. p. właścicieli dóbr lub dzierzawców w kraju, lub za granicą. Na żądanie może złożyć kaucję 1000 zł. Wiadomość w Adm. Kurjera. (852)

Chłopiec z porządnego domu 13 lat mający, zdrow i dobrze zbudowany, życzy sobie wstąpić do porządnego warsztatu ślusarskiego na praktykę. Adres „Chłopiec“ Adm. „Kurjera“. (846)

Nauczycielka, niemka władająca dobrze językiem polskim, z ukończonym seminarjum żeńskim, poszukuje umieszczenia jako lektorka, towarzysząca lub nauczycielka. Zgłoszenia A. S. poste restante Stanisławów. (860)

Kuchmistrz, który się kształcił w swoim zawodzie za granicą, pracował już w pierwszych domach polskich, żonaty, biegły w kuchni „francuskiej“ mający chlubne świadectwa i rekomendacje poszukuje posady za wsi lub w mieście od 1 września. Zgłoszenia przyjmuje Adm. „Kurjera Lwów“ pod dewizą „Kotlet“. (857)

Kupno i sprzedaż.

Przy ulicy Snopkowskiej pod 14 jest dom z ogrodem z wolnej ręki do sprzedania. Blizsza wiadom. u właściciela domu. (847)

Portal sklepowy o dwóch oknach i drzwi, w dobrym stanie z szymbami lustrowymi większych rozmiarów tania do nabycia. — Wiadomość w magazynie fryzjerskim Ignacego Jahla w hotelu Langa pl. Marjacki. (884)

Realność składająca się z 2 domów parterowych w otwartym i zdrowym miejscu położona, z placem pod budowę, z dużym ogrodem z wszelkimi wygodami gospodarskimi za cenę 7.500 zł. jest zaraz do sprzedania, dochód brutto 750 zł. Wiadom. u właściciela na miejscu, ul. Piekarska liczbą 61. (348)

Mieszkania i sklepy.

2 pokoje frontowe z kuchnią i wszelkimi przynależnościami zaraz do wynajęcia przy ulicy Sapiehy 1. 5 koło szkoły M. Magdałeny. (841)

2 pokoje i kuchnią do wynajęcia od 1. Września przy ul. Żółkiewskiej 1. 69. Blizsza wiadomość tamże. (851)

2 i 3 pokoje z przynależnościami i widokiem na ogród Jezuicki, przy ul. Kraszewskiego 1. 25. (840)

3 pokoje przedpokój, łyża etc. na I lub na II piętrze ul. Kurnicka 1. 3 do wynajęcia od 1 września. Wiadomości udziela dozorca domu tamże. (849)

4 pokoje z przynależnościami od 1 września do najęcia ulica Stryjska 1. 2aa) II piętro. (836)

4 lub 5 pokoi przy ul. Brygieckiej 1. 1. zaraz do wynajęcia. Wiadomość w parterze. (821)

8 pokoi na 1 piętrze z balkonem, i przynależnościami, które można podzielić na 2 mieszkania, przy ul. Kraszewskiego 1. 23. z widokiem na ogród Jezuicki do wynajęcia. (823)

Do wynajęcia.

I piętro plac Halicki 1. 1 i róg pl. Marjackiego 1. 11 składające się z 7 pokoi przedpokoju kuchni i wszelkich przynależności. Blizsza wiadomość tamże, (854)

Pomieszkania Pod 3 koronami 1. 10 ulica Trybunalska, są pokoje meblowane różnej wielkości na dłuższy lub krótki czas do wynajęcia. Blizsza wiadomość tylko u właścicieli. (859)

Do wynajęcia! W gmachu Banku kredytowego ulica Jagiellońska 1. 3. są do wynajęcia 3 sklepy w parterze, tudzież pomieszczenie zajmujące cafe 2 piętro a składające się z 12 pokoi, salonu, kuchni, piwnicy i strychu, które w danym razie rozdzielone być może. Blizsza wiadomość tamże na 1 piętrze. (819)

Poszukuje się 2 ładne pokoje w Śródmieściu; mogą być i umiobowane, do wynajęcia. Wiadomość w Adm. „Kurjera Lwów“ pop l. E. J. (843)

Do wynajęcia od 1 września 5 lub 6 pokoi, kuchnia, jeden pokój dla służby etc. na I piętrze przy ul. Kurnickiej 1. 5a. Wiad. udziela dozorca domu przy ul. Kurnickiej 1. 3. (848)

W gmachu e. k. uprzyw. galic. akcyjnego Banku hipotecznego pod Nr. 15. plac Maryacki, są do wynajęcia zaraz na 2. piętrze 4. pokoje, kuchnia, strych i piwnica. Blizszej wiadomości udzieli Sekretarjat Banku. (787)

Prywatna korespondencja.

Osobę która siedziała wczoraj w ogrodzie botanicznym na pierwszej ławce czytając Kurjerkę, uprasza o kilka słówek tą samą drogą. Namietny

Wydawca: Wojciech Maniecki.
Redaktor naczelny i odpowiedzialny: Rowakowicz Henryk.
Drukarnia „Kurjera Lwowskiego“.